

АНАЛІЗ АВТЕНТИЧНОГО АНГЛОМОВНОГО ПІДРУЧНИКА «АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК У КОРИСТУВАННІ»

ANALYSIS OF AUTHENTIC ENGLISH-SPEAKING TEXTBOOK “ENGLISH VOCABULARY IN USE”

Автор аналізує відповідність автентичного англomовного підручника «Англійський словник у користуванні» видавництва «Кембрідж Юніверсіті Пресс» сучасним педагогічним вимогам у вищій школі. Увага приділяється відповідності змісту навчальної книги її меті, доцільності використання вищезазначеного підручника на практичних заняттях з англійської мови у вищих навчальних закладах. За допомогою загальнонаукових методів дослідження, серед яких анкетування, метод рейтингу, автор робить наголос на методичному аспекті навчальної книги. Автор досліджує послідовність лексичного матеріалу, логічність вправ й завдань. Розглядаючи вимоги сучасної української педагогіки до іншомовних підручників для вищої школи, автор акцентує увагу на важливості використання вищезазначеного підручника в цілому. Автор на чисельних прикладах доводить валідність підручника, яка проявляється у формулюванні задач з вирішення проблемних ситуацій у професійній та/або академічній діяльності, використанні сучасних інформаційних технологій при проектуванні, будівництві та експлуатації об'єктів професійної діяльності. Основними факторами є здатність спілкуватися іноземною (англійською) мовою, мати достатній словниковий запас, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, вчитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати у професійній діяльності досягнення науки, інноваційні та комп'ютерні технології, сучасні машини, обладнання, матеріали і конструкції, здійснювати інженерні вишукування, розрахунки та проектування об'єктів професійної діяльності, впроваджувати інноваційні технології, сучасні машини та обладнання при будівництві, експлуатації та реконструкції об'єктів професійної діяльності, розраховувати техніко-економічні показники запроєктованих і функціонуючих об'єктів професійної діяльності. Стаття підкреслює важливість функцій підручника, можливість його використання для викладачів англійської мови й для здобувачів вищої освіти. Вищезгадана стаття фокусується на відповідності книги програмним загальним і фаховим компетентностям й програмним результатам навчання у вищій школі.

Ключові слова: автентичний англomовний підручник, викладач, здобувач вищої освіти, вищий навчальний заклад, словник.

The author analyzes authentic English-speaking textbook «English Vocabulary in Use» of publishing house «Cambridge University Press» to contemporary pedagogical demands at higher school. Attention is paid to conformity of content of teaching book to its aim, purposefulness of usage of the mentioned textbook at practical sessions of English language at higher educational institutions. The author emphasizes methodical aspect of teaching book with the help of general scientific methods of research and among them questionnaire, rating method, the author researches succession of lexical material, consistency of tasks and exercises. Observing demands of contemporary Ukrainian pedagogy to foreign speaking textbooks for higher school, the author accented attention to the importance of usage of the mentioned textbook as a whole. Taking into consideration the matrix of ensuring of program learning outcomes to proper components of educational and professional program, using numerous examples, the author proves the validity of the textbook which manifests itself in the formulation of tasks for solving problem situations in professional and/or academic activities, the use of modern information technologies in the design, construction and operation of objects of professional activity. The main factors are the ability to communicate in a foreign (English) language, have skills in using information and communication technologies, learn and master modern knowledge, apply scientific achievements, innovative and computer technologies, modern machines, equipment, materials and structures in professional activities, carry out engineering surveys, calculations and design of objects of professional activity, introduce innovative technologies, modern machines and equipment in the construction, operation and reconstruction of objects of professional activity, calculate the technical and economic indicators of designed and functioning objects of professional activity. The article underlines importance of functions of textbook, opportunity of its usage for lecturers of English language and searchers of higher education. The mentioned article is focused on conformity of a book to program general and professional competencies and program results of teaching at higher school.

Key words: authentic English textbook, lecturer, searcher of higher education, vocabulary.

УДК 811.111(075.8)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/69.2.23>

Несін Ю.М.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри публічного управління,
права та гуманітарних наук
Херсонського державного аграрно-
економічного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

В умовах, коли в Україні змінюються формати й вимоги до оволодіння іншомовною компетенцією і буває важко зорієнтуватися у швидкоплинних пертурбаціях, відносно незмінними є фонетична, граматична й лексична бази. Фонетика, граматики й лексика йдуть пліч-о-пліч й всі вони взаємопов'язані між собою. Ведучи розмову про лексику, словниковий запас, зауважимо, що за даними такого авторитетного англійського

видання як «Лонгман» за 2008 рік, кожна людина може відносно спокійно спілкуватися у 21 столітті англійською мовою, маючи у власному активному запасі 3000 слів. Автентичний англійський підручник «Англійський словник у користуванні» суттєво може допомогти при вирішенні мовної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні науковці, дослідники, експерти, такі як Н. В. Андрійчук, Т. В. Гора, В. А. Дмитренко, О. Ю. Кузнецова, А. М. Самойленко, І. А. Ткаля,

С. О. Царьова, Л. О. Чулкова та інші опікуються питаннями висвітлення позитивних сторін автентичних англомовних підручників. Разом з тим, вони пропонують слушні думки стосовно адаптації контенту навчальної літератури до українських реалій.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми.

Англомовні вчені, серед яких Х. Аллен, У. Кепел, С. Макуін, М. Рейллі, Р. Річі, С. Сієбай, А. Сілвер, П. Холл вивчають власну паперову й електронну навчальну продукцію, звертаючи увагу на сильні й слабкі місця, проводячи компаративістику тощо. Вони впевнені в тому, що успіх підручників, посібників, довідників, атласів, мап, постерів, роздавального матеріалу залежить від скоординованої, системної роботи низки науковців-теоретиків й викладачів-практиків.

Мета статті. Виходячи з вищезазначеного, мета нашої статті – здійснення всебічного аналізу автентичного англомовного підручника «Англійський словник у користуванні» видавництва «Кембрідж Юніверсіті Пресс» як ефективного засобу комунікації, зміст якого повністю відповідає українським викликам сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Автентичний англомовний підручник «Англійський словник у користуванні» видавництва «Кембрідж Юніверсіті Пресс» вперше з'явився у далекому 1997 році, автором якого є Стюарт Редман, британський педагог, тренер, автор навчальних посібників для колективного й самостійного вивчення /повторення англійської мови та розширення словникового запасу у форматі, класичному для Великої Британії. Слід додати, що у роботі над цією навчальною книгою взяла участь низка англомовних науковців із Шотландії, Англії, США, Австралії. Книга перевидавалась декілька разів, востаннє у 2023 році, що свідчить про її якість й затребуваність.

Підручник повністю відповідає не лише суто британським, а й європейським рекомендаціям з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [3]. Він призначений для широкого колу людей: вчителів, викладачів англійської мови, абітурієнтів, здобувачів вищої освіти, всіх, хто вивчає англійську мову.

Зміст підручника складається зі вступу, навчання, словотворення, конструювання фраз, частин мови, з'єднувальних слів, тем, смислових концепцій, варіантів англійської мови. На перших шпальтах підручника подані 11 символів, що означають слова й словосполучення [5]. Це полегшує роботу з навчальною книгою «Англійський словник у користуванні».

Автор роботи дуже ретельно і виважено підійшов до використання тестових завдань. Відомо, що існує 24 основних типів тестів в англійській мові. Стюарт Редман використав 20 з них, серед яких:

- питально-відповідні вправи;
- вірні/невірні твердження;
- складання семантичної мапи;
- множинний вибір;
- розподіл тексту на категорії;
- заповнення пробілів;
- співвіднесення;
- зіставлення;
- відновлення/заповнення пропусків;
- опитування;
- доповнення;
- доповнення малюнка;
- складання списку;
- заповнення таблиці;
- конспектування;
- перекодування інформації;
- логічне перегрупування;
- передбачення;
- називання;
- відновлення.

Таке розмаїття тестів С. Редмана у навчальній книзі «Англійський словник у користуванні» видавництва «Кембрідж Юніверсіті Пресс» свідчить про системний підхід до справи. Висловлюючи велику подяку за працю, водночас зауважимо, що серед питально-відповідних вправ присутні лише загальні й спеціальні питання, тому, на нашу думку, було б доцільним додати також альтернативні й розділові; крім того, на шпальтах навчальної книги доречно розмістити всі 9 спеціальних питань разом з їхніми графічними позначками. Відсутність таких тестових завдань як виправлення, розподіл тексту на параграфи, складання плану й переклад ніяким чином не зменшують або послаблюють цінність навчальної книги. На наше переконання, цей підручник є одним з найкращих в англомовній навчальній літературі, коли мова йдеться про лексику, словниковий запас.

Ми не можемо не погодитись з низкою вітчизняних дослідників-науковців, а саме з Н. П. Волковою, І. М. Дичківською, М. М. Фіцулою, які стверджують, що справжній підручник має відповідати меті навчання, визначеною програмою і вимогами дидактики; він є справжнім джерелом знань і завдяки йому можна простежити готовність педагога до інноваційної професійної діяльності [1], [2], [4]. Навчальна книга «Англійський словник у користуванні» повністю відповідає вимогам сучасної української педагогіки, оскільки вона відповідає вимогам навчальної програми, має чітке структурування, візуальні засоби полегшення користування підручником, наукову коректність змісту. В неї простежуються повнота розкриття основних положень, використання загальноприйнятої наукової термінології, практична спрямованість навчального матеріалу, його зв'язок з життям. Праця досвідченого англійського педагога вмотивовує на навчання, дидактично доцільна,

системна, логічна, дає широкі можливості для здійснення самостійної навчальної діяльності.

Провівши анкетування серед ста викладачів іноземної (англійської) мови в місті Херсоні, сімдесят чотири освітянина зі ста обрали саме вищезазначений підручник, що свідчить про високий рейтинг англійського видавництва «Кембрідж Юніверсіті Пресс», хоча достойну конкуренцію йому складають інші всесвітньовідомі видавництва на кшталт «Оксфорд Юніверсіті Пресс», «Експрес Паблішінг», «Лонгман», «Макміллан» та ін.

У рейтингу вищезазначений підручник посідає одне з найвищих місць поруч з такими відомими навчальними книгами як «Екзамен на відмінно», «Шлях граматики». Саме «Англійський словник у користуванні» найчастіше обирають досвідчені викладачі англійської мови.

Валідність підручника проявляється, насамперед, у формулюванні задач з вирішення складних, проблемних ситуацій у професійній та/або академічній діяльності, використанні сучасних інформаційних технологій при проєктуванні, будівництві та експлуатації об'єктів професійної діяльності. Основними позитивними факторами є здатність спілкуватися іноземною (англійською) мовою, мати достатній словниковий запас, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, вчитися й оволодівати сучасними знаннями. Бонус підручника Стюарта Редмана проявляється у тому, що підібраний ним лексичний матеріал можна і треба застосовувати у професійній діяльності: досягнення науки, інноваційні та комп'ютерні технології, сучасні машини, обладнання, матеріали і конструкції, інженерні вишукування, розрахунки та проєктування об'єктів професійної діяльності – все знаходиться в полі зору навчальної книги. Виникає питання поступового, повільного впровадження лексичного матеріалу для того, щоб інноваційні технології, сучасні машини та обладнання при будівництві, експлуатація та реконструкція об'єктів професійної діяльності, розрахунки техніко-економічних показників запроєктованих і функціонуючих об'єктів професійної діяльності реалізувались.

Отже, у нашій статті ми підкреслимо важливість функцій підручника, можливість його використання для викладачів англійської мови й для здобувачів вищої освіти не тільки в межах одного інституту або університету окремо обраного міста, а й на всій території України. Кожен вищий навчальний заклад освіти має свої, притаманні лише йому критерії відбору навчальної літератури, але добре продуману, виважену, якісно надруковану автентичну продукцію Кембриджу важко не помітити.

На нашу переконливу думку, основна ідея – фокусування на відповідності книги «Англійський словник у користуванні» програмним загальним і фаховим компетентностям й програмним результатам навчання у вищій школі. Підручник можна

опрацьовувати як самостійно, так і з викладачем, але в будь-якому разі навчальна книга допоможе оцінити здобувачу вищої освіти власний рівень знань, вмінь та навичок й удосконалити їх.

Одним з безперечних плюсів навчальної книги є наявність вправ, спрямованих на розвиток мовлення. Завдяки підручнику разом з розвитком абстрактного й цілісного мислення у здобувачів вищої освіти відбувається перехід до вищих рівнів мовлення, оскільки мислення функціонує в єдності з мовленням і в ньому воно може чітко проявлятися. У процесі навчання мислення й мовлення не тільки розвиваються, але й ускладнюються за змістом і структурою, розширюється пасивний і активний словниковий запас. Крім того, удосконалюється усне й письмове висловлювання думки, відбувається перехід від розгорнутого до скороченого (стислого) внутрішнього мовлення і навпаки, що стає основою розумових дій. За допомоги підручника здобувачі вищої освіти досконаліше володіють морфологічними і синтаксичними аспектами мовлення, зв'язністю, логічністю й послідовністю висловлювання. В їхньому мовленні проявляються вміння аналізувати, зіставляти, узагальнювати, робити висновки, припущення, прогнозувати.

Висновки. Підводячи підсумки, можемо зазначити, що результати проведеного нами дослідження дозволяють впевнено говорити про вагомий роль автентичного англійського підручника «Англійський словник у користуванні» як засобу навчання. В освітньому процесі він дає змогу якісно підготуватись та успішно скласти заліки, іспити, отримати високі бали з тестувань. Його зміст корисний для розвитку й подальшого формування мовної, мовленнєвої, соціокультурної й загальнонавчальної компетенцій.

Подальші дослідження в цьому напрямку ми вбачаємо в пошуку й аналізі інших сучасних автентичних англійських підручників, посібників, граматичних довідників, які створені як для здобувачів вищої освіти, так і для викладачів. Особливу увагу ми будемо приділяти навчальній літературі, яка добре зарекомендувала себе в Україні протягом років і десятиліть.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 616 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт 2003. 273 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 560 с.
5. Redman S. English Vocabulary in Use. Textbook. Cambridge University Press, 2023. 266 p.